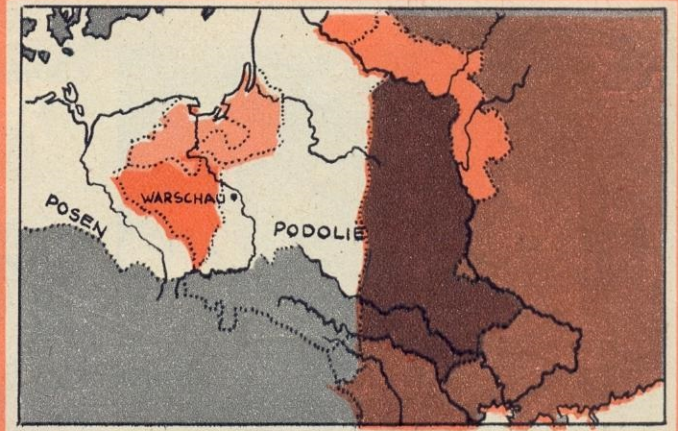

"FINIS POLONIAE"

DRIE grote stukken van de « Poolse taart » waren opgegeten in 1772. Drie slokoppes hadden er zich te goed aan gedaan. « Wij hebben aangezeten aan dezelfde maaltijd ! grinnikte Frederik II cynisch. En indien het niet tot heil van onze zielen is, dan is het toch voor het grootste goed van onze Staten ! » De digestie duurde twintig jaar. Toen hadden ze opnieuw honger en heel de taart moest er aan !

3. DE TWEDE DELING

... liet Polen onmiddellijk binnen rukken. De koning van Pruisen, Frederik Willem II, kwam te hulp. Hij hielp de Polen ? Neen, de Russen ! Rusland nam Podolië, Pruisen nam Posen (Poznan), en Oostenrijk, dat elders drukke bezigheden had, kreeg niets. De Landdag vergaderde en werd uitgenodigd de tweede deling goed te keuren. Maar de Landdag bewaarde gedurende twintig dagen een dramatisch stilzwijgen. Zonder de Landdag ging het ook ! Dat was in 1793.

1. DE EETLUST VAN CATHARINA

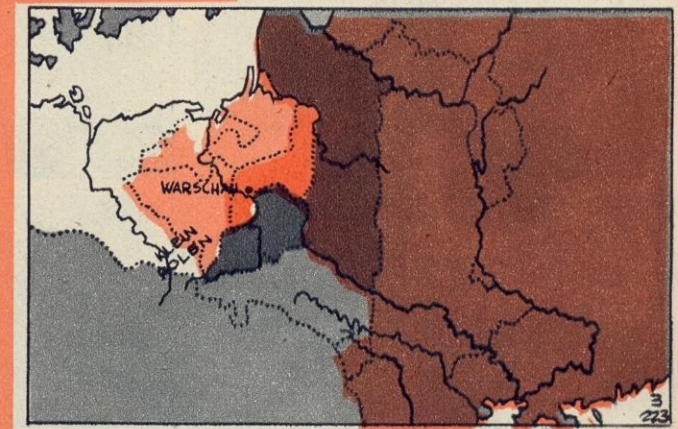
HET sukses behaald op de Turken wekte een grote hoop bij de tsarina. Aangemoedigd door Jozef II, die in 1780 zijn moeder, Maria-Theresia, was opgevolgd en aan wie zij zekere compensaties had beloofd, overmeesterde Catharina II de Krim. Zij bouwde de geweldige vesting van Sebastopol. Haar veldmaarschalk, Potemkin, nodigde haar dan uit het overwonnen gebied te bezoeken. De triomfantelijke reis van Catharina was een meesterstuk van trucage : decors in karton stelden dorpen voor. Op de triomfhoog stond geschreven : « De weg naar Byzantium »...

4. KOSCIUSKO

HET volgend jaar brak er te Krakau een opstand uit. Polen greep naar de wapens. De boeren kwamen met hun zelsen toegesnel. De leider van de opstand was Thaddeus Kosciuszko. Hij verjoeg de Russen, doch aangevallen door de Pruisen en de Oostenrijkers, bezweek hij onder de overmacht. Zijn leger — 6.000 man haast zonder munitie — leed een beslissende nederlaag te Maciejowice. Kosciuszko, erg gewond, werd gevangen genomen en zou toen uitgeroepen hebben : « Finis Poloniae ». Het einde van Polen... Hij ligt begraven in de Dom van Krakau.

2. DE EETLUST VAN DE ANDEREN

DE weg naar Byzantium ! Vreselijk... Wou Rusland werkelijk Constantinopel opslokken ? Dit zou het einde betekenen van het evenwicht in het Oosten. Oostenrijk deed niet langer mee aan het spelletje. Pruisen deed het beter. Om Rusland te beletten Turkije te verslinden, schoof Pruisen het stuk, dat Polen heette, enkele plaatsen vooruit op het schaakbord... Catharina liet Turkije los en...

5. DERDE DELING

ALEXANDER SOEWOEROW, een Russisch generaal, nam de hoofdstad in en in 1795 werd Polen van de kaart gewist. Pruisen kreeg Centraal Polen met Warschau. Oostenrijk Klein Polen met Krakau en Rusland het overige. Hiermee was dan het werk van het Europees evenwicht in het Oosten voltooid. Het koninkrijk Polen was dood, maar de Poolse ziel was niet dood, en Polen zou weer opstaan...